

Harald Guslund

harald.guslund@gmail.com

Saksbehandler, innvalgstelefon

Gunnar Bjar, 69247120

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til brøyting av skøytebane i Gansvika i Nordre Øyeren naturreservat i februar-mars 2021

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat for brøyting av en skøytebane på ca. 2 dekar (2000 kvm) i Gansvika. Dispensasjonen gjelder fra dags dato og ut mars 2021.

Søknad om dispensasjon for brøyting av 3 km skiløype/skøytetrasé avslås.

Bakgrunn for saken

Vi viser til deres søknad av 23.01.2021 og til telefonsamtale 03.02.2021.

Det er søkt om følgende tiltak i Gansvika i Nordre Øyeren naturreservat:

- Brøyting av et område til skøytebane på isen i Gansvika ved bruk av ATV med skjær. Brøytingen vil skje maksimalt 2 ganger per uke eller ved snøfall (noe oftere i vinter- og påskeferie) i perioden frem til 1. april. Det anslås at det tar 10-15 minutter å brøyte banen.
- Å lage hull i isen for bading ved bruk av motorsag uten sagkjedeolje. Bading vil være begrenset til lørdager og søndager, og det vil bli benyttet en mobil varmistue/badstue.
- Ved snøfall ønskes det å kjøre skispor i området. På kartet som følger søknaden er det tegnet inn en ca. 3 km lang løype for skøyte- og skitrasé.

Tilsvarende søknad ble sendt 30.01.2019. Denne søknaden ble delvis innvilget 08.02.2019 med gyldighet t.o.m. mars samme år. Søknaden gjaldt da et areal på 250-300 m², jf. deres e-post 31.01.2019. I telefonsamtale 03.02.2021 ble det uttrykt at dere nå ønsker tillatelse til å brøyte et areal på ca. to dekar (2000 kvm). Det ble bl.a. vist til at det er mange brukere av skøytebanen, og at det er nødvendig med tilstrekkelig plass til at det kan tas smittevernhensyn, jf. coronasituasjonen.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Nordre Øyeren naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Nordre Øyeren naturreservat ble vernet i 05.12.1975 med formål å bevare Norges største innlandsdelta med dets varierte plante- og dyresamfunn. Naturreservatet er et internasjonalt viktig våtmarksområde, og ble utpekt som Ramsarområde i 1985 på grunn av betydningen for trekkfugl.

I henhold til verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat § 4.1.2 er «*motorisert ferdsel til lands forbudt. Forbudet gjelder også på islagte vann*». Statsforvalteren kan gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 48 dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren ser positivt på at isen på Nordre Øyeren brukes til ski- og skøytegang om vinteren, og vi ønsker at folk skal ha gode naturopplevelser i reservatet. Vi mener imidlertid at det i størst mulig grad må legges til rette for dette uten bruk av motorkjøretøy.

Nordre Øyeren naturreservat er et stort innlandsdelta med et unikt plante- og dyreliv og et stort mangfold av naturtyper. Det er registrert 269 fuglearter, 25 fiskearter og ca. 350 karplanter i området. Et stort antall våtmarksfugler raster i Øyeren under vår- og høsttrekket, og Øyeren har også betydning for hekkefugler og overvintrende fugler. Gansvika ligger helt i utkanten av deltaområdet, og det er i Naturbase ikke registrert viktige naturtyper her. Området er mye brukt til friluftaktiviteter.

Det ble søkt om tilsvarende motorferdsel i 2019. Vi kan ikke se at det har kommet nye momenter som tilsier at vår avveining mellom bruksinteressene og verneinteressene bør få et annet utfall enn i 2019. Vi gjentar for ordens skyld her våre vurderinger som ble gitt i tillatelsen av 08.02.2019.

De omsøkte tiltakene kan samlet sett medføre store forstyrrelser i reservatet, med motorferdsel flere ganger i uka i forbindelse med oppkjøring av skiløype og brøyting av skøytebane. Selv om fuglelivet er mest sårbart i forbindelse med vår- og høsttrekket og i hekketiden, er det også en rekke fuglearter som overvintrer i reservatet. Det er derfor viktig å unngå unødig forstyrrelse av dyre- og fuglelivet også om vinteren. Enhver motorferdsel i naturreservatet innebærer dessuten en viss risiko for utslipp av olje/bensin. Det er mange andre områder i naturreservatet som også kan tenkes å være aktuelle for skøytebaner og skiløyper, og det er problemer med ulovlig motorferdsel (både sommer og vinter) i Nordre Øyeren. Vi legger vekt på prinsippet for samlet belastning (jf. nml. § 10).

Skiløype (og skøytetrasé): En 3 km lang ski- og skøytetrasé vil bidra til å spre forstyrrelsene fra ATV-kjøring over et større område i Gansvika enn bare til skøytebanen. Statsforvalteren legger vekt på at det er mulig å kjøre opp skiløyper utenfor reservatet (jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker,

herunder lokalisering), og at det er mulig å gå på skøyter i hele bukta uten tilrettelegging i perioder med islagt vann og lite snø.

Hull til bading: Å lage hull i isen med motorsag til isbading vurderes ikke å være i strid med verneforskriften.

Skøytebane: Statsforvalteren mener primært at det bør være mulig å brøyte skøytebane uten bruk av ATV (jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Det er i søknaden vist til bruk av snøfreser som et mulig alternativ. Vi tolker lovverket slik at en «håndholdt» snøfreser som ikke kan frakte gods eller personer, ikke faller inn under definisjonen av motorisert ferdsel. Statsforvalteren mener at bruk av snøfreser vil være mindre problematisk for verneområdet enn bruk av ATV.

Vi har forståelse for at det å brøyte/måke for hånd vil være tids- og arbeidskrevende etter større snøfall. Statsforvalteren vurderer at Gansvika er et mindre sårbart område enn områdene lenger inne i deltaet, og mener derfor at det som en prøveordning i vinter bør kunne brøytes skøytebane ved bruk av ATV etter større snøfall. Brøyting etter mindre snøfall og for «vedlikehold» av banen skal skje for hånd eller med snøfreser. Det settes vilkår til vedtaket som sikrer at motorferdselen begrenses.

Vi mener at ønsket om tillatelse til å brøyte ca. 2 dekar kan imøtekommes. Selv om det representerer en betydelig økning sammenlignet med søknad og dispensasjon i 2019, kan vi ikke se at miljøulempene blir vesentlig større ved denne økningen.

Konklusjon

Statsforvalteren vurderer at de omsøkte tiltakene samlet sett vil medføre så store forstyrrelser at det vil kunne ha nevneverdige konsekvenser for verneverdiene. Det kan derfor ikke gis dispensasjon etter nml. § 48 til søknaden som helhet. Brøyting av en 3 km lang skiløype/skøytetrasé med ATV vil medføre forstyrrelser over et større område, og Statsforvalteren gir ikke dispensasjon til dette.

Dersom brøyting av skøytebane med ATV begrenses til enkelte tilfeller etter snøfall, mener vi at forstyrrelsene vil være så små at det ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for verneverdiene. Vi kan heller ikke se at dette vil være i strid med verneformålet om å ivareta deltaområdet med dets plante- og dyresamfunn, slik at det kan gis dispensasjon etter nml. § 48.

Tillatelsen i 2019 ble gitt som en prøveordning. Statsforvalteren vil senere kunne gi flerårige tillatelser, men vi finner foreløpig ikke grunnlag for å gjøre dette, jf. neste avsnitt.

Brøyting uten gyldig tillatelse

Tillatelsen som ble gitt i 2019, var gyldig t.o.m. mars samme år. Selv om dette framgår tydelig av vedtaket, er Statsforvalteren kjent med at det er brøytet på isen i Gansvika gjentatte ganger også etter dette tidspunktet. Det har også blitt brøytet en lengre løype i Gansvika.

Statsforvalteren vil ved vurdering av senere søknader legge avgjørende vekt på at tidligere gitte tillatelser etterleves. Dersom det registreres motorferdsel ut over rammene i tillatelsen, vil det ikke kunne påregnes at den blir fornyet.

Vi vil presisere at alle vilkår i tillatelsen må etterleves. Motorferdsel som ikke er i henhold til vilkårene, vil av Statsforvalteren bli behandlet som ulovlig motorferdsel i strid med verneforskriften. Brudd på verneforskriften kan bl.a. medføre straff i medhold av naturmangfoldloven § 75.

Vedtak

Statsforvalteren gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon til motorisert ferdsel i forbindelse med brøyting av en ca. 2 dekar (2000 kvm) stor skøytebane ved bryggeanlegget i Gansvika i Nordre Øyeren naturreservat. Statsforvalteren avslår søknad om brøyting av en 3 km lang skiløype/skøytetråse med ATV i Gansvika.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Dispensasjonen gjelder kun for ATV med registreringsnummer BW3956.
- Bruk av ATV for å brøyte skøytebanen skal bare skje etter snøfall av en viss størrelse. Øvrig brøyting/«pussing» av banen med ATV tillates ikke.
- I forkant av hvert tilfelle av brøyting med ATV skal det sendes melding til Statens naturoppsyn på mobilnr. 950 62 513.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt og kunne forevises oppsyn og politi.

Dispensasjonen er gyldig t.o.m. 31.03.2021.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Motorferdselloven

Motorisert ferdsel på islagte vann er forbudt også i medhold av motorferdselloven (lov om motorferdsel i utmark) § 3. Kommunen kan imidlertid gi dispensasjon i medhold av forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6. Vi gjør oppmerksom på at i henhold til denne bestemmelsen er det bare kommunestyret, eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer, som er gitt myndighet til å gi slik tillatelse. Det innebærer at det normalt vil måtte påregnes noe saksbehandlingstid knyttet til behandling i et politisk valgt organ i kommunen.

Søknad for neste vinter

Dersom dere ønsker å søke om fornyet tillatelse til brøyting av skøytebane neste vinter, vil vi sterkt anbefale at en søknad sendes i god tid før sesongen starter, både til kommunen (motorferdselloven) og Statsforvalteren (verneforskriften).

Klageadgang

Dere kan klage på vedtaket i dette brevet til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Lillestrøm kommune Postboks 313 2001 LILLESTRØM